

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ ΚΑΙ ΠΕΜΠΤΗΝ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ

5. Ὁδὸς Πατησίων ἀριθ. 5.

Αἱ συνδρομαὶ ἀποστέλλονται ἀπ' εὐθείας εἰς Ἀθήνας διὰ γραμματοσήμου, χαρτονομισμάτων, χρυσοῦ κ.τ.λ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΦΩΛΕΑ ΕΥΓΕΝΩΝ, μυθιστορία ρωσικὴ Ἰδὼν Τουρκάνιεφ. (συνέχεια), μετάφρ. Β. — ΟΛΙΒΙΕΡΟΣ Ο ΝΟΘΟΣ, μετά εἰκόνος, (τέλος), μυθ. Ε. DUBREUIL, μετάφρ. Σ. Τ. — Η ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΜΟΝΣΟΡΩ, μυθιστορία Α. Δουμά, (συνέχ.), μετάφρ. Δμλ — Ο ΛΕΥΚΟΣ ΤΑΦΟΣ, διήγημα Hvariste Carrance, (τέλος).

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Προπληρωτίς

Ἐν Ἀθήναις φρ. 8 ταῖς ἐπαρχίαις 8,50

ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φρ. χρυσῶ 15.

Ἐν Ῥωσίᾳ ρούβλια 6.

Τέσσαρες ἄνθρωποι ἐσταμάτησαν. (σελ. 386).

ΦΩΛΕΑ ΕΥΓΕΝΩΝ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΑ ΡΩΣΙΚΗ ΙΒΑΝ ΤΟΥΡΓΚΕΝΙΕΦ

Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον φύλλον.

ΛΔ'

Ὁ ἀναγνώστης γνωρίζει πῶς ὁ Λαβρέτσκης ἐξεπαιδεύθη· εἴπωμεν λέξεις τινάς, καὶ περὶ τῆς ἀγωγῆς τῆς Ἑλίζης. Ἦτο δεκαετίς ὅταν ὁ πατὴρ τῆς ἀπέθανε, μὴ

ἐνασχοληθεὶς σχεδὸν περὶ αὐτῆς. Πολύ-σχολος ὢν, ἀφιερωμένος ὁλόκληρος εἰς τὰς μερίμνας πρὸς αὐξήσιν τῶν εἰσοδημάτων του, ὀξυχόλου, ζωηρῆς καὶ παραφόρου κρᾶσεως, δὲν ἐφείδετο χρημάτων ἵνα πληρῶν διδασκάλους, παιδαγωγούς καὶ ἐνδύῃ τὰ τέκνα του. Ἄλλως τε δὲν εἶχε καὶ καιρὸν. Εἰργάζετο ἀδιακόπως, ἐκοιμάτο ὀλίγον καὶ σπανίως ἔπαιζε χαρτί. «Ὁ βίος μου παρῆλθε ταχέως», ἔλεγε πικρῶς μειδιών ἐπὶ τῆς ἐπιθανατίου κλίνης του. Ἡ Μαρία Δημητριάδνα πραγματι-

κῶς δὲν ἐνησχολήθη ποσῶς περισσότερον, καίτοι ἐκαυχᾶτο εἰς τὸν Λαβρέτσκην ὅτι μόνη ἀνέθρεψε τὰ τέκνα τῆς. Ἐνέδωκε τὴν θυγατέρα τῆς ὡς πλαγγόνα, τὴν ἐθώπευεν ἐνώπιον ὧλων, τὴν ἀπεκάλει μικρὸν ἠσασυρόν τῆς, μικρὸν πνεῦμα τῆς, καὶ ταῦτα ἦσαν ὅλα. Πᾶσα σύντονος ἐνασχόλησις ἐκοπίαζε τὴν νωθρὰν ταύτην γυναῖκα. Ὅτε ἔζη ὁ πατὴρ τῆς ἡ Ἑλίζα εἶχε παιδαγωγόν τινα, τὴν δεσποινίδα Μορώ, ἐκ Παρισίων, ἀλλὰ μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐγκτελείφθη εἰς τὴν φροντίδα τῆς Μάρθας

Τιμοθέβνας. Ὁ ἀναγνώστης τὴν γνωρίζει· ἡ δεσποινὶς Μορῶ ἦτο μικρόσωμος καὶ ἐπιπόλαιος. Κατὰ τὴν νεότητά της εἶχε βίωσιν ἄσωτον βίον καὶ κατὰ τὸ γῆρας αὐτῆς δὴ μόνον πάθη τῇ ἀπέμεινον· ἡ λαιμαργία καὶ τὸ χαρτοπαίγιον. Ὅταν ἐκορέννυτο καὶ δὲν ἐπαίζεν ἡ δὲν ἐφλυάρει τὸ πρόσωπόν της ἐξεδήλου ἡλιθιότητα. Ἀδύνατον δὲ νὰ τὴν ἀποκαλέσῃ τις καλὴν. Μὴ προήλθε τοῦτο ἐκ τοῦ ἄσωτου βίου της ἢ μήπως ἀπὸ τῆς ἀτμοσφαίρας τῶν Παρισίων, ὃν ἀπὸ παιδικῆς ἡλικίας ἀνέπνευσεν; Ἦτο μεστή σκεπτικισμοῦ καὶ οἱ συνήθειαι αὐτῆς λόγοι ἦσαν: *Οὐαυτὰ εἶναι ἀνοητοίαι*. Ὡμίλει σφαλερῶς τὴν παρεφθαρμένην γαλλικὴν διάλεκτον καὶ δὲν ἦτο ἰδιότροπος. Τί περισσότερα ἤθελον παρὰ τῆς παιδαγωγοῦ; Πολὺ ὀλίγην ἐπίδρασιν ἔσχεν ἐπὶ τῆς Ἑλιζῆς· μεγαλειτέρα ἦτο ἡ τῆς ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας παιδαγωγοῦ της, τῆς Ἀγάθης Βλασιέβνας.

Ἡ τύχη τῆς γυναικὸς ταύτης ἦτο παρὰδοξος. Ἐγεννήθη ἐξ οἰκογενείας γεωργῶν, ἐν δεκαεξαετείᾳ δὲ ἡλικίᾳ ὑπὸ ἀνδρῶν σταν ταύτην μετὰ τινος χωρικοῦ, ἀλλὰ δὲν ὁμοίᾳζε τῶν ὁμοίων της. Ὁ πατήρ της, ἐπὶ εἰκοσαετίαν καλλιεργήσας σίτον εἶχε κάμη ἐξ οἰκονομιῶν μικρὰν περιουσίαν καὶ τὴν εἶχε πολὺ θωπεύσῃ. Κατεῖχεν ἀξιοσημείωτον καλλονὴν καὶ κομψότητα, περίπυστος εἰς τὰ περίχωρα, εὐφυής, εὐγλωττος καὶ εὐτολμος. Ὁ κύριός της, Δημήτριος Πεστώφ, πατήρ τῆς Μαρίας Δημητρίεβνας, τὴν εἶδεν ἡμέραν τινα λικμίζουσιν, συνωμίλησε μετ' αὐτῆς καὶ τὴν ἠγάπησε παραφόρως. Μετ' ὀλίγον ἐκείνη ἐχῆρυσεν, ὃ δὲ Πεστώφ καίτοι νενυμφεμένος δὲν ἐδίστασε νὰ τὴν παραλάβῃ εἰς τὴν οἰκίαν του. Ἡ Ἀγάθη τόσον καλῶς ἐφέρετο εἰς τὴν νέαν θέσιν της, ὥστε ἐπίστευέ τις ὅτι οὐδέποτε ἔζησεν ἄλλως. Τὸ δέσμα τῆς ἐλεύκανεν, ἐπάχυνε καὶ αἱ χεῖρές της ἐγένοντο λευκοτάται. Τὸ σαμοδάριον δὲν ἔλειπεν ἀπὸ τῆς τραπέζης της καὶ ἤθελε νὰ φορῇ πάντοτε βελουδίνας καὶ μεταξίνας ἐσθῆτας, ἐκοιμάτο δὲ ἐπὶ προσκεφαλαίων ἐκ πτίλων. Ὁ μαλθακὸς οὗτος βίος διήρκεσε πενταετίαν σχεδόν. Ὁ Δημήτριος Πεστώφ ἀπέθανεν, ἡ δὲ χήρα αὐτοῦ, ἀρίστη γυνή, χάριν τῆς μνήμης ἐκείνου, δὲν ἐφέρθη τραχέως πρὸς ταύτην, τοσοῦτον μᾶλλον καθ' ὅσον ἡ Ἀγάθη ἐπεδείξατο πάντοτε σεβασμὸν πρὸς ἐκείνην· οὐχ ἦτον ὑπὸ ἀνδρῶν ταύτην μετὰ τινος βοσκού καὶ τὴν ἀπέμπεψε τῆς οἰκίας. Τρία ἔτη παρήλθον. Καυστικὴν τινα ἡμέραν ἡ κυρία της εἰσῆλθεν εἰς τὸ ὑποστατικόν της, ἡ δὲ Ἀγάθη τῇ προσέφερε νωπότατον ἀνθόγαλα· ἡ στάσις αὐτῆς ἦτο τόσον ταπεινὴ καὶ τόσον καθαρῶς ἐνδεδυμένη, γαλήνιος καὶ εὐχαριστημένη ἐκ τοῦ βίου της, ὥστε ἡ κυρία της τὴν συνεχώρησε καὶ τῇ ἐπέτρεψε νὰ μεταβαίνῃ εἰς τὴν οἰκίαν της. Ἐξ δὲ μῆνας μετὰ ταῦτα τόσον οἰκεία εἶχε γείνη, ὥστε τῇ ἐνεπιστεύθη τὴν οἰκίαν της καὶ τὴν προσέλαβεν οἰκονόμον αὐτῆς. Ἡ Ἀγάθη ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ἐξάσκησιν τῆς ἰσχύος της, ἐπάχυνεν αὐτὴ καὶ ἐλεύκανεν· ἡ ἐμπιστοσύνη τῆς κυρίας

αὐτῆς δὲν εἶχε πλέον, οὕτως εἶπε, ὅρια. Τοιοῦτοτρόπως παρήλθον πέντε ἄλλα ἔτη. Ἀκόμη ἀπαῖξ ἡ συμφορὰ ἐβάρυνεν ἐπὶ τῆς Ἀγάθης. Ὁ σύζυγός της, ὃν κατῴρωσε νὰ καταστήσῃ οἰκέτην, ἐγένετο μέθυσος, ἔλειπεν ἀπὸ τοῦ οἴκου τῆς κυρίας καὶ ἐπὶ τέλους ἀφῆρσεν, ἀργυρᾷ κοχλιάριᾳ, ἅτινα μέχρις ἀρμολιωτέρας περιστάσεως εἶχε κρύψῃ εἰς τὸ κιβώτιον τῆς γυναικὸς του. Ἡ κλοπὴ ἀνεκαλύφθη, ὁ σύζυγός ἀπεστάλη εἰς τὰ ζῶα του καὶ ἡ σύζυγος ὑπέπεσεν εἰς δυσμένειαν. Ἀπὸ οἰκονόμου κατέστη κεντήστρια καὶ τῇ ἀπηγορεύθη νὰ φέρῃ σκούφον, ἀλλὰ μανδήλιον.

Ἡ Ἀγάθη ὑπέστη τὸ πλῆξαι αὐτὴν δυστύχημα μετὰ ταπεινῆς ὑποταγῆς ἐκπληξάσης ἅπαντας. Ἦτο τότε πλέον τῶν τριάκοντα ἐτῶν. Τὰ τέκνα της ἀπέθανον ἅπαντα καὶ ὁ σύζυγός της δὲν ἔζησεν ἐπὶ πολὺ. Ἐπέστη ὁ καιρὸς ἵνα συλλογισθῇ ἑαυτήν. Ἐγένετο βραχύλογος καὶ πολὺ θρησκός, μετέβαινε τακτικώτατα εἰς τοὺς ὁρθοὺς καὶ εἰς τὰς λειτουργίας καὶ διένοιμε τὰς καλὰς ἐνδυμασίας της. Δεκαπενταετίαν διήλθε σιγῶσα, ταπεινὴ καὶ σώφρων, φερομένη δὲ μετὰ σεβασμοῦ πρὸς ἅπαντας. Ἄν τις ἐλάλει πρὸς αὐτὴν τραχέως, ἐκείνη ὑπεκλίνετο καὶ τὸν ἠὺχαρίσται διὰ τὸ μάθημα. Πρὸ πολλοῦ ἡ κυρία της τὴν εἶχε συγχωρήσῃ καὶ ἀποδώσῃ τὴν εὐνοίαν της, θέσασα ἡμέραν τινα τὸν ἰδιὸν τὴν σκούφον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς, ἀλλ' ἡ Ἀγάθη οὐδόλως ἠθέλησε νὰ μεταβάλῃ κάλυμμα καὶ ἐτήρησε τὸ ταπεινὸν ἄμαυρόν μανδήλιόν της. Μετὰ τὸν θάνατον τῆς κυρίας της ἐγένετο ταπεινότερα καὶ ἀγαθοτέρα ἔτι. Ὁ Ῥώσος εὐκόλως ὑπακούει καὶ εὐχαρίστως προσκολλᾶται, ἀλλὰ δυσκόλως κτᾶται τις τὴν ὑπόληψιν του, διότι δὲν δίδει ταύτην εὐκόλως καὶ ἐπιτολαίως. Ἄπαντες ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐξετίμων τὴν Ἀγάθην, οὐδεὶς δ' ἐσυλλογίζετο τὰ παρελθόντα σφάλματα, ἅτινα ἐφαίνοντο ὅτι ἐτάφησαν μετὰ τοῦ γέροντος κυρίου.

Νυμφευθεὶς τὴν Μαρίαν Δημητρίεβναν ὁ Καλιτὶν ἠθέλησε νὰ ἐμπιστευθῇ τὴν δι-εὐθυνσιν τῆς οἰκίας του εἰς τὴν Ἀγάθην, ἀλλ' αὕτη ἠρνήθη· ἐκείνος ὠργίσθη, ἀλλ' αὕτη χαριετίσασα αὐτὸν ταπεινῶς ἐξῆλθε τοῦ δωματίου. Ὁ Καλιτὶν, εὐφυὴς ἀνὴρ, ἐνόει τοὺς ἀνθρώπους, ἐνόησε λοιπὸν τὴν Ἀγάθην καὶ δὲν τὴν ἐλησμόνησεν. Ἐγκατασταθεὶς εἰς τὴν πόλιν ἐτοποθέτησε ταύτην. τῇ συγκαταθέσει της, παρὰ τῇ Ἑλιζῇ, ὕσθη πενταετείᾳ τότε. Ἡ σοβὰ καὶ αὐστηρὰ φυσιογνωμία τῆς νέας παιδαγωγοῦ ἐφόβισε κατ' ἀρχὰς τὴν κορασίδα, ἀλλὰ δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐξοικειωθῇ μετ' αὐτῆς καὶ τέλος τὴν ἠγάπησε πολὺ. Ἄλλως τε ἦτο καὶ πολὺ σοβὰ καὶ ἡ παιδίσκη. Τὰ χαρακτηριστικά της εἶχον τὴν ζωηρότητα τῶν τοῦ πατρός της, ἀλλὰ δὲν ὁμοιάζον οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν τούναντίον τὸ βλέμμα της ἦτο γλυκύτατον καὶ ἡρεμόν, τοῦθ' ὅπερ δὲν ἦναι σύνθετος εἰς τὰ παιδιά. Δὲν ἠγάπα νὰ παίξῃ μετὰ πιαγγόνας, δὲν ἐγάλα οὐδέποτε θορυβῶδῶς, οὕτε ἐπὶ πολὺ. Ἦτο δραστήριος, δὲν ἐρρέμβαζεν εὐκόλως, ἀλλὰ φυσικὰ ἦτο σιωπηρὰ. Ὅταν τυχὸν ἐσκέ-

πτετο, πάντοτε τοῦτο συνέβαινε ἐκ σοβὰ-ρᾶς τινὸς σκέψεως, ἐκδηλουμένης ἐκ τῶν ἐρωτήσεων αἱ ἀπέτεινε τότε πρὸς πρόσωπα μεγαλητέρας ἡλικίας αὐτῆς. Τὸν πατέρα της ἐφοβεῖτο· τὸ δ' αἰσθημα ὅπερ ἡ μήτηρ της τῇ ἐνέπνευε δὲν εἶχε τι τὸ ὀριστικόν· δὲν ἐφέρετο πρὸς αὐτὴν οὕτε δειλῶς, οὕτε θωπευτικῶς, ἄλλως τε οὐδένα ἐθώπευεν, οὕτε αὐτὴν τὴν Ἀγάθην, καίτοι μόνην ταύτην ἠγάπα. Ἡ Ἀγάθη οὐδέποτε κατελίμπανε ταύτην καὶ ἦτο πρᾶγμα ἀξιοπεριέργον νὰ βλέπῃ τις ταύτας ὁμοῦ. Ἡ Ἀγάθη εὐθυτενὴς καὶ αὐστηρὰ, κρατοῦσα τὸ πλεξίμῳ της, μελανειμονοῦσα, μετὰ πρόσωπον ἰσχνόν καὶ διαφανὲς ὡς κηρός, ἀλλὰ μετὰ ὠραῖα καὶ ἐκφραστικὰ χαρακτηριστικά, ἡ δὲ παιδίσκη παρὰ τοὺς πόδας αὐτῆς ἐπὶ μικροῦ σκίμματος καθημένη εἰργάζετο ὡσαύτως, ἡ μᾶλλον ἐθώρει ταύτην, ἀκούσους σοβὰς τὰς διηγήσεις τῆς παιδαγωγοῦ της. Ἡ Ἀγάθη δὲν τῇ διηγεῖτο μύθους, ἀλλὰ διὰ σοβὰς καὶ μεμετρημένης φωνῆς τῇ ἔλεγε τὴν ἱστορίαν τῆς Θεοτόκου, τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἁγίων μαρτύρων. Διηγείτο τὸν βίον τῶν ἁγίων, πῶς ἠγάσαν πεινῶντες καὶ ἀθλίως βιοῦντες καὶ πῶς, χωρὶς νὰ φοβῶνται καὶ αὐτοὺς τοὺς αὐτοκράτορας, ἐδίδασκον τὸν νόμον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, πῶς τὰ πτηνὰ τοῦ οὐρανοῦ τοῖς ἔφερον τὴν τροφήν των καὶ τὰ θηρία τοὺς ἤκουον. Τῇ ἔλεγε ὅτι ἡ ἐκ τοῦ αἵματος αὐτῶν ποτισθεῖσα γῆ ἐκαλύπτετο ἐξ ἀνθέων καὶ ἡ παιδίσκη, ἀγαπῶσα τὰ ἄνθη, τὴν ἠρώτα ἂν ἦσαν τὰ ἄνθη τῶν παθῶν. Ὁ τόνος τῆς φωνῆς τῆς Ἀγάθης ἦτο γλυκὺς καὶ σοβὰς, συνεμερίζετο δὲ τὴν ἐντύπωσιν ἣν οἱ εὐσεβεῖς της λόγοι ἐνεποιοῦν. Ἡ Ἑλιζα ἤκουε ταύτης, ἡ εἰκὼν τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ ἐνεχαράττετο βάθῳ ἐν τῇ ψυχῇ της καὶ ἐπλήρου ταύτην ἡδέος καὶ ἱεροῦ φόβου. Ὁ Χριστὸς ἐπίσης ἐγένετο εἰς αὐτὴν γνωστότατος, ὃν οἰκεῖον, οἶονεὶ συγγενῆς. Ἡ Ἀγάθη ἐδίδασκεν εἰς αὐτὴν νὰ προσεύχεται πρὸς τὸν Θεόν. Ἐνίοτε ἐξηγεῖρε ταύτην λίαν ἐνωρίς, τὴν περιεκάλυπτε μετὰ προσοχῆς καὶ τὴν ὠδήγει εἰς τὸν ὄρθρον. Ἡ Ἑλιζα ἠκολούθει ταύτην βαδίζουσα ἀκροποδητὴ καὶ συγκατοῦσα τὴν ἀναπνοὴν της· τὸ ψῆχος καὶ τὸ ἡμίφως τῆς πρωΐας, ἡ δροσερότης καὶ τὸ κενὸν τῆς ἐκκλησίας, τὸ μυστικὸν δι' οὗ ἐκαλύπτοντο αἱ λαθραῖαι αὐταὶ ἐξοδοί, ἡ ἀπόκρυφος εἰς τὴν οἰκίαν ἐπάνοδος, ἵνα κατακλιθῶσιν αὐτὴς, ἡ συνένωσις αὐτῇ τῶν περιστάσεων ἐν αἷς ἡ ἀπειθεία καὶ τὸ ἀπρόοπτον ἐμίγνυντο μετὰ τὸν οἶκτον, πάντα ταῦτα ἐνεποιοῦν αἰσθησιν εἰς τὴν παιδίσκην καὶ τὴν συνεκίνουν μέχρι βάθους καρδίας. Ἡ Ἀγάθη οὐδέποτε τὴν ἐπέπληττεν· ὅταν δυσηρεστεῖτο, εἰσώπα καὶ ἡ Ἑλιζα ἐνόει τὴν σιωπὴν της. Ἐνόει μάλιστα πότε ἡ Ἀγάθη δυσηρεστεῖτο κατὰ τῶν ἄλλων, κατὰ τῆς Μαρίας Δημητρίεβνας καὶ κατ' αὐτοῦ ἔτι τοῦ Καλιτίν. Ἐπὶ τρία ἔτη ἡ Ἑλιζα ἔμεινεν ἐμπιστευμένη εἰς τὰς φροντίδας της. Ἡ δεσποινὶς Μορῶ ἀντικατέστησεν αὐτὴν ἄλλ' ἡ ἐπιπόλαιος Γαλλίς, μετὰ τοὺς ξηροὺς λό-

γους της και με την συνήθη αναφώνησίν της: "Ολα αυτά είναι άνοηστές, δεν ήδυνήθη ν' αποδιώξω από της καρδιάς της 'Ελίζης την προσφιλή εικόνα της 'Αγάθης. 'Ο σπόρος είχε ήδη βαθυτάτας ρίζας. 'Η 'Αγάθη καίτοι δεν έπετῆρει πλέον την κορσάδα, μ' όλον τούτο έμεινε εν τῇ οίκῳ, εν ἡ συχνάκις τὴν ἐβλεπε καὶ τῇ ἐξεδήλου πάντοτε τὴν αὐτὴν ἐμπιστοσύνην. 'Εν τούτοις ἡ 'Αγάθη δὲν ἔμεινε ἐπὶ πολὺ εἰς τὴν οἰκίαν, ἀφ' οὗ ἡ Μάρθα Τιμοθέβνα ἤλθε νὰ συγκατοικήσῃ. 'Η αὐστηρὰ σπουδαιότης τῆς ἀρχαίας ὑπηρετρίας δὲν ἠδύνατο νὰ συμφωνήσῃ με τὸ ἀνυπόμονον καὶ πεισματικὸν ὕψος τῆς γράϊας. Δι' ὃ ἀπεμακρύνθη τῆς οἰκίας καὶ διεδόθη ὅτι εἰσῆλθεν εἰς τινὰ μονήν. 'Εν τούτοις τὰ ἴχνη αὐτῆς ἀφῆκεν ἐν τῇ ψυχῇ τῆς 'Ελίζης δὲν ἐξηλείφθησαν. 'Ὅπως καὶ κατὰ τὸ παρελθόν, ἡ 'Ελίζα μετέβαινε εἰς τὴν λειτουργίαν, ὡς εἰς ἑορτὴν τινὰ, προσήχθετο μετὰ μέθης σχεδόν, μετὰ συγκεκρατημένου ἐνθουσιασμοῦ καὶ ὡς αἰσχυρομένη ἑαυτήν, δι' ὅπερ ἡ Μαρία Δημητρίβνα πολὺ ἐξεπλήσσετο. 'Η Μάρθα Τιμοθέβνα προσεπάθησε νὰ μετριάσῃ τὴν εὐλάβειαν ταύτην. 'Η 'Ελίζα ἐμάνθανε καλῶς καὶ μετ' ἐπιμονῆς, ἀλλ' ὁ Θεὸς δὲν εἶχε προικίσῃ ταύτην δι' ἐκτάκτου πνεύματος καὶ διὰ τοῦτο δυσκόλως ἐμάνθανε τὰ πάντα. Ἐκρουε καλῶς τὸ κλειδοκύμβαλον, ἀλλὰ μόνος ὁ Λέμ ἐγνώριζε τί ἐστοίχισεν εἰς αὐτὸν τοῦτο. Ἀνεγίνωσκεν ὀλίγον, εἶχε ἰδιάς σκέψεις καὶ ἠκολούθει τὴν ὁδὸν ἣν εἶχεν ἑαυτῇ χαράξῃ. 'Ὡς πρὸς τοῦτο ὁμοίᾳζε τοῦ πατρὸς της, ὅστις ἐπίσης δὲν ἠρώτα τοὺς ἄλλους τί ἔπρεπε νὰ πράξῃ. Τοιοῦτο τρόπος ἀνεπτύχθη ἡσύχως καὶ ἐγένετο δεκαεναετίς, οὐσα πολυθέλητρος, χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζῃ. Ἐκάστη κίνησις αὐτῆς ἤλεγχεν ἀφελῆ καὶ ἀδεξίαν ὀλίγον χάριν. 'Η φωνὴ της εἶχε τὸν ἀργυροῦν καὶ διαυγῇ τῆς νεότητος ἤχον· τὸ ἐλαφρότερον τῆς χαρᾶς αἰσθημα προὐκάλει ἐπὶ τῶν χειλέων της ἐράσμιον μειδίαμα καὶ προσέθετε ζωηρὰν λάμψιν καὶ γλυκύτητα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς της. Προσέχουσα ἵνα μὴ οὐδένα προσβάλῃ, ἠγάπα πάντας, χωρὶς νὰ ἀποδεικνύῃ προτίμησιν εἰς τινὰ. Πρὸς μόνον τὸν Θεὸν ἀφιέρωσε πάντας τοὺς πόθους τῆς ψυχῆς της, πάσας τὰς χαράς της, ἅπαντα τὸν ἔρωτά της. Πρῶτος δὲ ὁ Λαβρέτσκης ἐτάραξε τὴν ἐσωτερικὴν γαλήνην τῆς ὑπάρξεως ταύτης.

Τοιαύτη ἦτο ἡ 'Ελίζα.

ΛΕ'

Τὴν μεσημβρίαν τῆς ἐπομένης ἡμέρας ὁ Λαβρέτσκης ἐβάδιζε τὴν εἰς τὸν οἶκον τῶν Καλιτίν ἀγούσαν ὁδόν. Καθ' ὁδὸν ἀπῆντησε τὸν Πάνχιν ἐφιππον, ὅστις παρήλασε τοῦτον καλπάζων καὶ βυθίσας τὸν πλὸν του μέχρις ὀφθαλμῶν. 'Ο Λαβρέτσκης δὲν ἐγένετο δεκτὸς εἰς τὴν οἰκίαν Καλιτίν, τοῦτο δὲ διὰ πρῶτην φορὰν συνέβαινε ἀφ' οὗ τοὺς ἐγνώριζεν. 'Η Μαρία Δημητρίβνα ἐκοιμᾶτο, εἶπεν ὁ οἰκέτης, διότι εἶχε κεφαλαλίαν, ἡ δὲ Μάρθα

Τιμοθέβνα ἐξῆλθε μετὰ τῆς νεάνιδος. 'Ο Λαβρέτσκης περιεπλανήθη εἰς τὰ περίεξ τοῦ κήπου, ἀόριστως ἐλπίζων μὴ συναντήσῃ τὴν 'Ελίζαν. ἀλλ' οὐδένα εἶδε. Μετὰ δύο ὥρας ἐπανῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, ἀλλ' ἔλαβε τὴν αὐτὴν ἀπάντησιν, ἣν ὁ οἰκέτης συνάδευε μεθ' ὑποῦλου βλέμματος. Ἐνόμισεν ἀνάρμοστον νὰ κάμῃ καὶ τρίτην ἐπίσκεψιν τὴν αὐτὴν ἡμέραν καὶ ἀπεφάσισε νὰ μεταβῇ εἰς Βασιλιεβσκόην, ἔνθα αἱ ἐργασίαι του εἶχον μεγίστην ἀνάγκην τῆς παρουσίας του. Καθ' ὁδὸν ἐσχημάτιζεν ἄλλεπαλλήλα τὰ ὠραϊότατα ὄνειρα· ἀφικόμενος ὁμως εἰς τὸ χωρίον κατελήφθη ὑπὸ λύπης. Ἦρξάτο νὰ συνομιλῇ μετὰ τοῦ Ἀντωνίου, ὅστις δυστυχῶς τὴν ἡμέραν ἐκείνην εἶχεν ἀπαισίους ἰδέας. Διηγῆθη εἰς αὐτὸν πῶς ἡ Γλαφυρὰ Πετρόβνα, πρὸ τοῦ θανάτου της, ἐδῆξε τὴν χεῖρά της καὶ μετὰ μακρὰν σιγὴν προσέθηκε στεναζών: «Καθε ἄνθρωπος, ἀγαπητέ μου αὐθέντα, κατεδικάσθη νὰ τρώγῃ ὁ ἴδιος τὸν ἑαυτὸν του». Ἦτο ἡδὴ ἀργὰ ὅτε ὁ Λαβρέτσκης ἀνεχώρησεν ἐπιστρέφων εἰς τὴν πόλιν. Ἀνεμνήσθη τῶν ἐσπερινῶν μελωδιῶν, ἡ εἰκὼν τῆς 'Ελίζης παρουσιάσθη εἰς αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ ἀφελείᾳ αὐτῆς χάριτι, ἡ δὲ σκέψις ὅτι ἡγαπᾶτο ἐπλήρου τοῦτον συγκινήσεων· τέλος ἀφίκετο εἰς τὸν οἰκίσκον του, ἔχων γαληνιώτερον τὸ πνεῦμα καὶ εὐτυχίαν.

Τὸ πρῶτον πράγμα ὅπερ, εἰσελθὼν εἰς τὸν προθάλαμον, ἤσθάνθη ἦτο ὁσμή πατσουλῆ ἣν ἀπεστρέφετο. Ἐπὶ τοῦ δαπέδου ἔκειντο ὁδοιπορικὰ κιβώτια καὶ μάρσιποι. Τὸ πρόσωπον τοῦ θαλαμηπόλου του, ὅστις ἔδραμεν εἰς προὔπαντήσιν του, τῷ ἐφάνη ἀλλόκοτον. Χωρὶς νὰ προσπαθήσῃ νὰ ἐνοήσῃ τὰς ἐντυπώσεις του, διέβη τὸν οὐδὸν τῆς αἰθούσης. Ἀπὸ τοῦ ἀνακλίντρον, ἐφ' οὗ ἦτο ἐξηπλωμένη, γυνὴ μελανιμονοῦσα ἠγέρθη νωθρῶς ἵνα ὑποδεχθῇ αὐτόν. Ἐπὶ τοῦ ὥχρου προσώπου της ἐκράτει ρινόμακτρον κομψῶς κεντημένον· προῦχώρησε βήματά τινὰ καὶ κλίνουσα ἐπιχαρίτως τὴν ὠραίαν κεφαλὴν της ἔπεσε γονυπετής. Τότε μόνον ἐκείνος τὴν ἀνεγνώρισεν· ἦτο ἡ σύζυγός του! Ἡ ἀναπνοὴ του ἐσταμάτησε καὶ μόλις ἔσχε καιρὸν νὰ στηριχθῇ εἰς τὸν τοίχον.

— Θεόδωρε, μὴ μὲ ἀπωθεῖς! εἶπεν ἐκείνη γαλλιστί.

Καὶ ἡ φωνὴ της, ὥσει ψυχρὰ λεπίς ἐγχειριδίου, εἰσῆρχετο εἰς τὴν καρδίαν του. Ἐκεῖνος τὴν ἐθεώρει χωρὶς νὰ ἐννοῇ καὶ ὁμως παρετήρησεν ὅτι ἦτο λευκότερα καὶ παχύτερα παρ' ὅσον ἄλλοτε.

— Θεόδωρε, ἐξηκολούθησεν ἐκείνη ὑψοῦσα ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τοὺς ὀφθαλμούς καὶ προσποιουμένη ὅτι ἔδακνε τοὺς λεπτοὺς δακτύλους της με τοὺς ροδινοὺς ὀνυχᾶς των, Θεόδωρε, εἶμαι ἐνοχος, ἔτι πλέον, εἶμαι ἐγκληματική. Ἀλλ' ἀκουσόν μου, ἡ τύψις τοῦ συνειδότος μὲ καταδιώκει! Ἐβρύνθη ἐμαυτὴν καὶ δὲν δύναμαι ἐπὶ πλέον νὰ ὑπομείνω τὴν θέσιν μου. Ποσάκις ἐσκέφθην ν' ἀποταθῶ πρὸς σέ! ἀλλ' ἐφοβούμην τὴν ὀργὴν σου. Ἀπεφάσισα ν' ἀποχωρισθῶ τὸ παρελθόν μου. Ἐκτός τούτου ἡσθένησα βαρέως, προσέθηκε περῶσα

τὴν χεῖρά της ἐπὶ τοῦ μετώπου της καὶ ἐπὶ τῶν παρειῶν της. . . Ἐπωφελήθη τῆς διαδόσεως τοῦ θανάτου μου καὶ κατέλειπον τὰ πάντα. . . Δὲν ἐσταμάτησα νυχθήμερον, ἔσπευδον νὰ ἔλθω ἐδῶ. Ἐπὶ πολὺ ἐδίστασα πρὶν τολμήσω νὰ παρουσιασθῶ εἰς σέ. . . Τέλος ἀπεφάσισα ἐνθυμηθεῖσα τὴν ἀνεξάντλητον ἀγαθότητά σου. Ἐμαθον τὴν διεύθυνσίν σου ἐν Μόσχᾳ καὶ ἦλθον! Πίστευσόν με, ἐξηκολούθησεν ἐγερθεῖσα ἡσύχως καὶ καθήσασα εἰς τὸ ἄκρον ἔδρας τινός, πολλάκις ἐσκέφθην ν' αὐτοκτονήσω καὶ θάειχον ἀρκετὸν θάρρος ἵνα πράξω τοῦτο, ἂν ἡ σκέψις τῆς θυγατρὸς μου, τῆς Ἀδᾶς μου, δὲν μ' ἐσταμάτα! Εἶναι ἐδῶ, κοιμᾶται εἰς τὸ πλησίον δωματίον, ἡ ταλαίπωρος! Εἶναι κουρασμένη, θὰ τὴν ἴδῃς. . . αὐτὴ τοῦλάχιστον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς σου εἶναι ἀθῶα. . . καὶ ἐγὼ εἶμαι τόσον δυστυχής, τόσον δυστυχής! ἀνέκραξεν ἀρχίζουσα νὰ κλαίῃ.

Ὁ Λαβρέτσκης συνῆλθε τέλος· ἀπεμακρύνθη βραδέως τοῦ τοίχου ἐφ' οὗ ἐστηρίζετο καὶ ἐστράφη πρὸς τὴν θύραν.

— Ἀναχωρεῖς, ἀνέκραξεν ἡ σύζυγός του ἀπελπίς, ἀναχωρεῖς χωρὶς νὰ μοὶ ἀποκριθῇς μίαν λέξιν, χωρὶς νὰ μ' ἐπιπλήξῃς κἄν! Ἡ περιφρόνησις αὐτῆς μὲ καταβάλλει! Εἶναι φοβερόν!

Ὁ Λαβρέτσκης ἐσταμάτησε.

— Τί μὲ θέλεις; εἶπε δι' ἐσθεσμένης φωνῆς.

— Τίποτε, τίποτε, ἀνέκραξεν ἐκείνη ζωηρῶς, εἰξεύρω, δὲν ἔχω δικαίωμα ν' ἀπαιτήσω τίποτε, δὲν εἶμαι ἀφρων, οὐδὲν ἐλπίζω, δὲν τολμῶ νὰ ἐλπίζω τὴν συγκίνησίν σου! Τολμῶ μόνον νὰ σέ ἱκετεύσω νὰ μοὶ εἴπῃς τί πρέπει νὰ πράξω. Ποῦ ὀφείλω νὰ ζήσω; Ὡς δούλη θὰ ἐκπληρώσω τὰς διαταγὰς σου, οἰαδήποτε καὶ ἂν ᾧσι.

— Δὲν ἔχω νὰ σοὶ δώσω διαταγὰς, ἀπεκρίθη ὁ Λαβρέτσκης διὰ τοῦ αὐτοῦ τόνου. Γνωρίζεις ὅτι τὰ πάντα μεταξύ ἡμῶν ἐτελείωσαν, τώρα δὲ ἔτι μᾶλλον. Δύνασαι νὰ βιώσῃς ὅπου θέλεις, ἂν δὲ ἡ ἐπιχορήγησίς σου δὲν σοὶ ἐξαρκεῖ. . .

— Ὡ! μὴ λέγε τόσον σκληροὺς λόγους, διέκοψεν ἐκείνη. Οἰκτερόν με. . . τοῦλάχιστον χάριν τοῦ ἀγγέλου τούτου.

Καὶ εἰποῦσα ταῦτα ὤρμησεν εἰς τὸ ἔτερον δωματίον καὶ ἐπανῆλθε κρατοῦσα ἐν ταῖς ἀγκάλας αὐτῆς παιδίσκην λίαν φιλοκάλως ἐνδεδυμένην. Ὡραῖοι ξανθοὶ βόστρυχοι ἐπιπτον ἐπὶ τοῦ ὠραίου ροδινοῦ προσώπου της καὶ ἐπὶ τῶν μεγάλων ὀφθαλμῶν της, ἀποκεκοιμισμένων ἔτι. Ἐμειδία καὶ ἡμιέκλειε τὰ βλέφαρα βλέπουσα τὸ φῶς καὶ στηρίζουσα τὴν μικρὰν χεῖρά της εἰς τὸν λαιμὸν τῆς μητρὸς της.

— Ἀδᾶ, ἰδὲ, εἶναι ὁ πατήρ σου, εἶπεν ἡ κυρία Λαβρέτσκη παραμερίζουσα τοὺς καλύπτοντας τοὺς ὀφθαλμούς τῆς παιδίσκης βοστρύχους καὶ περιπτυσσομένη ταύτην ἰσχυρῶς, παρακάλεσέ τον μαζί μου.

— Αὐτὸς εἶν' ὁ μπαμπᾶς; ὑπεραύλισεν ἡ παιδίσκη διὰ παχυσίας φωνῆς.

— Ναί, παιδί μου, τὸν ἀγαπᾶς, αἱ;

Ὁ Λαβρέτσκης δὲν ἐκρατήθη πλέον.

— Εἰς ποῖον μελοδράμα, εἶπεν, ὑπάρχει ὁμοία σκηνή;

Καὶ ἐξῆλθε τοῦ δωματίου. Ἡ κυρία Λαβρέτσκη ἔμεινεν ἐπὶ τινὰ χρόνον ἀκίνητος, εἶτα ὑψώσασα ἐλαφρῶς τοὺς ὤμους ἔλαβε τὴν μικρὰν, τὴν μετέφερεν εἰς τὸ ἄλλο δωματίον, ἐξέδυσε ταύτην καὶ τὴν κατέκλινεν. Εἶτα ἐκάθησε πλησίον τῆς λυχνίας, ἔλαβε βιβλίον τι, περιέμενεν ἐπὶ ὥραν περίπου καὶ κατεκλίθη.

— Λοιπὸν, κυρία, τὴν ἠρώτησεν ἡ παρσινὴ θαλαμηπόλος τῆς ὅτε τὴν ἐβοήθει ἵνα ἐκδυθῇ.

— Λοιπὸν, Ἰουστίνᾳ, ἀπεκρίθη ἐκείνη, ἐγῆρασε πολὺ, ἀλλὰ φαίνεται ὅτι εἶναι καλὸς ὅπως καὶ ἄλλοτε. Δὸς μοι τὰ χειρόκτιά μου τῆς νυκτός, ἐτοίμασε δι' αὐριον τὴν φαῖαν ἐσθῆτά μου καὶ πρὸ πάντων μὴ λησμόνει τὰς κοτολέττας ἀπὸ ἀρνὶ διὰ τὴν Ἀδαν. Ἰσως δυσκολευθῶμεν νὰ εὐρωμεν ἐδῶ, ἀλλ' ἐπὶ τέλους πρέπει νὰ προσπαθῶμεν νὰ προμηθευθῶμεν.

— Ὅπως εὐρωμεν θὰ περάσωμεν! ἀπεκρίθη ἡ Ἰουστίνᾳ.

Καὶ ἔσβεσε τὸ κηρίον.

ΔΤ

Ἐπὶ δύο καὶ πλέον ὥρας ὁ Λαβρέτσκη περιεπλανήθη ἐν ταῖς ὁδοῖς τῆς πολίχνης Ο***. Ἀνεμνήσθη τῆς νυκτός καθ' ἣν ἄλλοτε περιεπλανήθη εἰς τὰ περίχωρα τῶν Παρισίων· ἡ καρδιά του ἐπνίγετο καὶ ἐν τῷ ἀσθενεῖ αὐτοῦ ἐγκεφάλῳ συνεκρούοντο μύρια ἀπαίσιμα ἰδέα. «Ζῇ! εὐρίσκεται ἐδῶ!», ἐψιθύριζε μετ' αὐξανούσης πάντοτε ἐκπλήξεως. Ἐνόει ὅτι ἔχανε διὰ παντός τὴν Ἐλίξαν. Ἡ λύσσα τὸν ἀπέπνιγε, καὶ ἡ πλήττουσα αὐτὸν συμφορὰ ἦτο λίαν αἰφνίδιος. Πῶς τόσον εὐκόλως ἐπίστευσε τὰς φλυαρίας τῆς ἐφημερίδος, ἐνὸς ράκου χάρτου; Ἀλλ' ἐπὶ τέλους, ἐτυλλογίζετο, ἂν δὲν ἐπίστευον, ὅποια σήμερον θὰ ἦτο ἡ διαφορὰ; Θὰ ἠγνόουν ὅτι ἡ Ἐλίξα μὲ ἀγαπᾷ, ὥς θὰ τὸ ἠγνόει ἐκείνη ἐπίσης. Ἡ δύναται ν' ἀποδιώξῃ τῆς σκέψεώς του τὴν φυσιογνωμίαν, τὴν φωνήν, τὸ βλέμμα τῆς γυναικὸς του καὶ κατηράτο ἐαυτὸν καὶ τὸ σύμπαν ὁλόκληρον.

Κατεχόμενος ὑπὸ φρικώδους βασάνου ἔφθασε κατὰ τὸ μεσονύκτιον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Λέμ. Ἐπὶ πολὺ ἔκρουσε χωρὶς νὰ λάβῃ ἀπάντησιν· τέλος εἰς τὸ παράθυρον ἐβάνη ἡ κεφαλὴ τοῦ γέροντος φοροῦσα νυκτερινὸν σκούφον· τὸ ἐρρυτιδωμένον καὶ ἀσχημὸν πρόσωπόν του δὲν εἶχε πλέον τὴν καλλιτεχνικὴν ἐκείνην μορφήν, τὴν ἀπαστράπτουσαν ἐκ τῆς ἐμπνεύσεως καὶ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ, οἵτινες πρὸ εικοσιτεσσάρων ὥρων ἐκράτουν τὸν Λαβρέτσκη ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ ἀγερῶχου βλεμματός του.

— Τί θέλετε; ἠρώτησε. Δὲν εἰμπορῶ νὰ παίζω καθ' ἐκάστην νύκτα.

Ἐν τούτοις τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ Λαβρέτσκη θὰ εἶχον λίαν παράδοξον ἑκφρασιν, διότι ὁ γέρον θέσας τὴν χεῖρα ἀνω τῶν ὀφθαλμῶν του καὶ θεωρῶν τὸν προσεκτικῶς, τὸν εἰσήγαγε παρὰ τὴν πόρταν. Εἰσελθὼν εἰς τὸ δωματίον ὁ Λαβρέτ-

σκης κατέπεσεν ἐπὶ τινος ἔδρας· ὁ γέρον ἔστη πρὸ αὐτοῦ, διευθέτησε τὸν κοιτώνι-την του καὶ συνέστρεψεν ἀναμασσῶν τὰ χεῖλῃ του.

— Ἦλθεν ἡ γυναῖκά μου, εἶπεν, ὁ Λαβρέτσκη ἐγείρας τὴν κεφαλὴν.

Καὶ ἀνεκάγχασεν αἰφνιδίως.

Κατὰ πλεῖστα ἐξεδηλώθη ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ Λέμ, ἀλλὰ δὲν ἐμειδίασεν. Ἠρκέσθη νὰ διευθετήσῃ κάλλιον τὸν κοιτώνι-την του.

— Δὲν εἰςεύρεις, ἐξηκολούθησεν ὁ Λαβρέτσκη, ὅτι ἐφαντάσθην... ὅτι ἀνέγνωσα εἰς τὰς ἐφημερίδας... ὅτι ἀπέθανεν;

— Ἀ! τὸ ἀνέγνωσες! ὄχι, πρὸ πολλοῦ, αἶ; τὸν ἠρώτησεν ὁ Λέμ.

— Ὅχι πρὸ πολλοῦ.

— Ὡ! εἶπεν ὁ γέρον ὑψώσας τὰς ὀφρῦς, καὶ ἦλθε;

— Ναί, εὐρίσκεται εἰς τὴν οἰκίαν μου... καὶ ἐγώ... εἶμαι δυστυχέστατος! ἀνέκραξε.

Καὶ ἤρξατο αὐθις νὰ γελᾷ.

— Ναί, εἰσθε δυστυχῆς, ἐπανέλαβε βραδέως ὁ Λέμ.

— Κύριε Λέμ, ἐξηκολούθησεν ὁ Λαβρέτσκη, θὰ λάβῃς τὸν κόπον νὰ δώσῃς μίαν ἐπιστολήν;

— Χμ! Εἰμπορῶ νὰ μάθω εἰς ποῖον;

— Εἰς τὴν Ἐλίξιν.

— Ἀ! ναί, ἐννοῶ. Καλὰ. Καὶ πότε νὰ τῆς τὴν δώσω;

— Αὐριον, ὅσον τὸ δυνατόν ταχύτερον.

— Χμ! Εἰμποροῦσα νὰ στείλῃς τὴν μαγειρίσάν μου Κατερίναν. Ὅχι θὰ ὑπάγῃ μόνος μου.

— Καὶ θὰ μοὶ φέρῃς τὴν ἀπάντησιν;

— Θὰ φέρω τὴν ἀπάντησιν.

Καὶ ὁ γέρον ἐστέναξε.

— Ναί, ἀτυχῇ νεκρὸ μου φίλε, εἶπεν, ἀλήθειαν λέγετε, εἰσθε πολὺ δυστυχῆς.

Ὁ Λαβρέτσκη ἔγραψε λέξεις τινὰς πρὸς τὴν Ἐλίξαν, εἰς ἣν ἠγγελλε τὴν ἀφιξίν τῆς συζύγου του καὶ τῇ ἐζήτησε συνέντευξιν. Εἶτα κατέπεσεν ἐπὶ τινος ἀνακλίντρου, ἐστραμμένον ἔχων τὸ πρόσωπον πρὸς τὸν τοίχον. Ὁ γέρον κατεκλίθη αὐθις· ἐστρέφετο ἀδιακόπως ἐν τῇ κλίνῃ του, ἔβηχε καὶ ἔπινε πτισάνην.

Ὅτε ἐξημέρως ἐθεώρησαν ἀλλήλους δι' ἄλλοκότου ὕφους. Ὁ Λαβρέτσκη τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ προὔτιμα ν' αὐτοκτονήσῃ. Ἡ Αἰκατερίνη ἐκόμισεν αὐτοῖς ἀνούσιον καφέν. Ὁκτὼ ἐσήμανε τὸ ἐκκρεμές. Ὁ Λέμ φορέσας τὸν πῆλόν του ἐξῆλθεν, εἰπὼν ὅτι συνήθως τὴν δεκάτην πρωτὴν ὥραν παρέδιδε μάθημα εἰς τοὺς Καλιτίαν, ἀλλὰ θὰ εὐρίσκειν εὐσημιον πρόσχημα. Ὁ Λαβρέτσκη ἔπεσεν αὐθις ἐπὶ τοῦ μικροῦ ἀνακλίντρου καὶ ἐκ νέου γέλως ἐξῆλθε τοῦ στήθους του. Ἐσυλλογίζετο τὴν σύζυγόν του, ἥτις ἐξεδίωξεν αὐτὸν τῆς οἰκίας του. Ἀναπαρίστα τὴν θέσιν τῆς Ἐλίξης καὶ ἔκλειε τοὺς ὀφθαλμούς, ρίψας δι' ἀπέλπιδος χειρονομίας τοὺς βραχίονάς του ἀνωθεν τῆς κεφαλῆς του.

Τέλος ὁ Λέμ ἐπανῆλθε, κομίζων μικρὸν χάρτιν, ἐφ' οὗ ἡ Ἐλίξα εἶχε χαραῖξιν διὰ μολυβδοκονδυλίου τὰς ὀλίγας ταύτας λέ-

ξεις: «Σήμερον δὲν δυνάμεθα νὰ ἰδῶμεν ἀλλήλους. Ἰσως αὐριον τὴν ἐσπέραν. Χαῖρε!» Ὁ Λαβρέτσκη νύχαριστήσας τὸν Λέμ βραχέως καὶ διὰ μετεώρου ὕφους καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν του.

Εὗρε τὴν σύζυγόν του προγευματίζουσαν. Ἡ Ἀδα, βοστρυχώδην τὴν κόμην ἔχουσα, φοροῦσα λευκὴν ἐσθῆτα μὲ κυανὰς ταινίας, ἔτρωγε τὴν κοτολέτταν αὐτῆς. Ἡ Βαρβάρα Παυλόβνα ἠγέρθη πάραυτά καὶ ἐπλησίασεν αὐτὸν διὰ ταπεινοῦ ὕφους. Παρεκάλεσεν αὐτὴν νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ εἰς τὸ γραφεῖόν του, ἔκλεισε τὴν θύραν καὶ ἤρξατο νὰ βαδίζῃ διὰ τετραγμένου βήματος. Ἐκείνη ἐκάθησε, διεσταύρωσε μετριοφρόνως τὰς χεῖράς της καὶ τὸν ἠκολούθει διὰ τῶν ὀφθαλμῶν. Εἶχεν ὠραίους τοὺς ὀφθαλμούς ἐτι, καίτοι τὰ βλέφαρά της ἦσαν βεθαμμένα. Ἐπὶ πολὺ ὁ Λαβρέτσκη δὲν ἠδυνήθη νὰ προσφέρῃ λέξιν τινὰ, διότι ἠσθάνετο ὅτι δὲν ἦτο κύριος ἐαυτοῦ, ἐβλεπε δὲ κάλλιστα ὅτι ἡ σύζυγός του οὐδὲν τὸν ἐφοβεῖτο, ἀλλὰ προητοιμάζετο νὰ ὑποκριθῇ ὅτι λιποθυμεῖ.

— Ἀκούσόν με, κυρία, εἶπε διὰ πενιγμένης φωνῆς καὶ σπρίγγων σπασμωδικῶς τοὺς ὀδόντας. Δὲν πρέπει νὰ ὑποκρινώμεθα. Δὲν πιστεύω τὴν μετανοίαν σου, καὶ ἂν ἔτι ἦτο εἰλικρινής, τὸ νὰ βιώσω μαζί σου μοὶ εἶναι ἀδύνατον.

Ἡ Βαρβάρα Παυλόβνα ἔδραξε τὰ χεῖλῃ καὶ συνωφρῶθη.

— Μὲ ἀποστρέφεται, ἐσκέψατο, τετέλεσται. Δι' αὐτὸν δὲν εἶμαι πλέον οὔτε γυνή.

— Ἀδύνατον, ἐξηκολούθησεν ὁ Λαβρέτσκη, κομβῶν τὸν ἐπενδύτην αὐτοῦ. Ἀγνοῶ διατί μοὶ ἔκαμες τὴν τιμὴν νὰ ἔλθῃς ἐδῶ. Δὲν θὰ ἔχῃς πιθανὸν χρήματα πλέον.

— Οἱμοὶ! μὲ προσβάλλεις, ἐψιθύρισεν ἐκείνη.

— Ἐπὶ τέλους, κυρία, πρὸς δυστυχίαν μου εἶσαι πάντοτε σύζυγός μου. Δὲν εἰμπορῶ λοιπὸν νὰ σὲ ἀποδιώξω τῆς οἰκίας μου. Ἰδοὺ τί σοὶ προτείνω. Εἰμπορεῖς, ἀπὸ σήμερον μάλιστα ἂν θέλῃς, νὰ ὑπάγῃς νὰ κατοικήσῃς εἰς Λαβρίκη. Εἰξεύρεις ὅτι ἡ οἰκία εἶναι ὠραία, θὰ ἔχῃς δὲ ἐκεῖ πᾶν ὅ,τι ἀναγκαιεῖσαι, ἐκτὸς τῆς ἐπιχορηγήσεώς σου... Συγκατατίθεσαι;

Ἡ Βαρβάρα Παυλόβνα ἔφερεν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς της τὸ κεντημένον μανδύλινόν της.

— Σοὶ εἶπον, εἶπε διὰ τρεμόντων χειλέων, ὅτι συγκατατίθεμαι εἰς πᾶν ὅ,τι θελήσῃς νὰ μοὶ ἐπιβάλῃς. Ἀλλὰ τὴν φορὰν ταύτην θὰ μοὶ ἐπιτρέψῃς τοῦλάχιστον νὰ σ' εὐχαριστήσω διὰ τὴν ἀκραν γενναιοῦτά σου.

— Ἀς λείπουν αἱ εὐχαριστήσεις, σὲ ἰκετεύω, εἶπεν ἐκεῖνος ἀνυπομόνως· τοιοῦτοτρόπως, εἶπεν ὁ Λαβρέτσκη πλησιάζας εἰς τὴν θύραν, ἐλπίζω...

— Αὐριον θὰ μεταβῶ εἰς Λαβρίκη, ἀπεκρίθη ἡ Βαρβάρα Παυλόβνα ἐγειρομένη μετὰ σεβασμοῦ ἀπὸ τοῦ θρόνου της. Ἀλλά, Θεόδωρε Ἰβάνοβιτς, — δὲν ἔλεγεν ἀπλῶς πλέον Θεόδωρε — τί θέλεις; Εἰξεύρω ὅτι δὲν ἀξίζω πλέον τῆς συγγνώ-

μη σου . . . αλλά τουλάχιστον νὰ ἐλπίζω ὅτι μὲ τὸν καιρὸν . . .

— Ἐ! Θεέ μου, Βαρβάρα Παυλόβνα, διέκοψεν ἐκεῖνος, εἶσαι εὐφυῆς γυνή, ἀλλὰ καὶ ἐγὼ δὲν εἰμαι βλάξ πάλιν. Εἰσεύρω, ὅτι δὲν σ' ἐνδιαφέρει ποσὼς ἡ συγγνώμη μου. Πρὸ πολλοῦ σὲ ἐσυγχώρησα, ἀλλὰ μεταξὺ ἡμῶν ὑπάρχει ἀβυσσος.

— Θὰ ὑποταχθῶ εἰς τὰς θελήσεις σου, ἀπήντησεν αὕτη καταβιβάζουσα τὴν κεφαλὴν. Δὲν ελησμόνησα ποσὼς τὸ παράπτωμά μου, δὲν πρέπει δὲ νὰ ἐκπλαγῶ ἂν ἡ εἰδήσις τοῦ θανάτου μου σὲ νύχαρίστησεν, εἶπεν ἡσυχῶς δεικνύουσα διὰ τῆς χειρὸς τὴν ἐφημερίδα, ἣν ὁ Λαθρέτσκις εἶχε λησμονήσῃ ἐπὶ τῆς τραπέζης.

Ὁ Λαθρέτσκις ἀνεσκίρτησεν· ἡ ἐπιφυλλίς ἦτο σημειωμένη διὰ μολυβδοκονδύλου. Ἡ Βαρβάρα Παυλόβνα τὸν ἐθεώρησε διὰ ταπεινότερου ἔτι ὕφους. Ἦτο ὠραιότατη τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ. Ἡ φαῖα ἐσθῆς τῆς ἀπεκάλυπτε θαυμασίως τὸ εὐλύγιτον ἀνάστημά της, ὁ λεπτὸς λαιμός της, περιβαλλόμενος ὑπὸ λευκοτάτου περιλαϊμίου, τὸ ὑπὸ τακτικῆς ἀναπνοῆς ἐγειρόμενον στήθος της, οἱ ἄνευ φελίων βραχιόνες της, αἱ ἄνευ δακτυλίων χεῖρές της, τέλος ὅπαν τὸ σῶμά της ἀπὸ τῆς κόμης αὐτῆς μέχρι τῶν ὑποδημάτων της, πάντα ταῦτα ἤλεγχον σπανίαν φιλοκαλίαν. Ὁ Λαθρέτσκις τὴν παρετήρησε διὰ βλέμματος μεστοῦ μίσους καὶ μόλις ἠδυνήθη νὰ συγκρατήσῃ ἑαυτὸν, ἵνα μὴ κραυγᾷ εὖγε! εἰς τὴν κομωδὸν ταύτην. Ἡσθάνετο ἑαυτὸν ἱκανὸν νὰ τὴν φονεύσῃ ἐκεῖ. Ἐξῆλθε. Μετὰ μίαν ὥραν εὗρίσκειτο ἐπὶ τῆς εἰς Βασιλιεβσκιον ἀγορᾶς ὁδοῦ, δύω δὲ ὥραι δὲν εἶχον παρέλθῃ καὶ ἡ Βαρβάρα Παυλόβνα παργγεῖλαισα νὰ ἔλθῃ ἡ καλλιτέρα τῆς πόλεως ἄμαξα, ἐφόρεσεν ἀπλοῦν ψάθινον πῖλον μετὰ μεγάλης καλύπτρας, μικρὸν ἀπλούστατον μανδύαν, παρέδωκε τὴν Ἄδαν εἰς τὴν Ἰουστίναν, καὶ μετέβη εἰς τὴν οἰκίαν Καλιτίν. Ἐρωτήσασα δὲ τοὺς ὑπηρετὰς ἔμαθεν ὅτι ὁ σύζυγός της μετέβαιεν ἐκεῖ καθ' ἑκάστην.

ΛΖ

Ἡ ἡμέρα τῆς ἀφίξεως τῆς κυρίας Λαθρέτσκι εἰς τὴν πόλιν Ο*** ὑπῆρξε θλιβερά· ἡμέρα διὰ τὸν σύζυγόν της καὶ διὰ τὴν Ἐλιζαν. Πρὶν δὲ ἀκόμη λάβῃ καιρὸν ἐκείνη νὰ χαιρετίσῃ τὴν μητέρα της, ἤκουσε τὸν καλπακμόν ἵππου καὶ εἶδε μετὰ μυστικῆς φρίκης τὸν Πάνχιν εἰσερχόμενον εἰς τὴν αὐλήν.

— Ἐρχεται ἐνωρίς, ἐσκέψατο, διὰ νὰ λάβῃ ὀριστικὴν ἀπάντησιν.

Καὶ οὐδόλως ἠπατάτο· ἄρ' οὐ ἔμεινεν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς ἐν τῇ αἰθούσῃ, τῇ προέτεινε νὰ κατέλθῃ μετ' αὐτοῦ εἰς τὸν κῆπον, ἐκεῖ δὲ ἐζήτησε σαφῇ ἀπάντησιν. Ἡ Ἐλιζα συναθροίσασα ὁλόκληρον τὸ θάρος της τῷ εἶπεν ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ τὸν ὑπανδρευθῇ. Ἐκεῖνος τὴν ἤκουσε μέχρι τέλους, παρατηρῶν αὐτὴν κρυφίως καὶ βυθίσας τὸν πῖλον μέχρι τῶν ὀφθαλμῶν, τὴν ἠρώτησεν εὐγενῶς, ἀλλὰ μεταβαλὼν τόνον,

ἂν ἦτο ἀμετάκλητος ἡ ἀπόφασίς της καὶ ἂν οὗτος ἐγένετο ἀκουσίως πρόξενος τοιαύτης μεταβολῆς εἰς τὰς ιδέας της. Εἶτα φέρας τὴν χεῖρα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του ἐξέβαλε βαθύν στεναγμὸν καὶ ἀπέσυρε τὴν χεῖρά του.

— Δὲν ἠθέλησα ν' ἀκολουθήσω τὴν τετριμμένην ὁδόν, εἶπε δι' ὑποκώφου φωνῆς, ἠθέλησα νὰ εὖω σύντροφον κατὰ τὴν κλίσιν τῆς καρδίας μου. Ἀλλὰ φαίνεται ὅτι εἶναι ἀδύνατον! Χαίρετε, ὄνειρά μου!

Ἐχαιρέτισεν ἐδαφικίως καὶ ἐπανήλθεν εἰς τὴν οἰκίαν.

Ἡ Ἐλιζα περιέμενε νὰ τὸν ἴδῃ εὐθὺς ἀναχωροῦντα, ἀλλὰ μετέβη εἰς τὸ δωμάτιον τῆς Μαρίας Δημητρίεβνας καὶ ἔμεινε πλεόν τῆς ὥρας παρ' αὐτῇ. Ἐξελθὼν εἶπε πρὸς τὴν Ἐλιζαν·

— Ἡ μήτηρ σας σὰς καλεῖ. Χαίρετε διὰ παντός!

Ἴππευσε ταχέως καὶ ἀνεχώρησε καλπάζων. Ἡ Ἐλιζα εὗρε τὴν μητέρα της κλαίουσαν· ὁ Πάνχιν ἀνήγγειλεν αὐτῇ τὸ δυστύχημά του.

— Θέλεις λοιπὸν νὰ μὲ κάμῃς νὰ ἀποθάνω; εἶπεν ἡ δύσμοιρος χήρα ἀρχίζουσα τὰ παράπονά της. Τί σκέπτεσαι λοιπὸν; Διατί τὸν ἤρνηθης; Μήπως δὲν εἶναι ἄριστος διὰ σέ; Ἐχει λαμπρὰν θέσιν καὶ δὲν σὲ ζητεῖ διότι ἔχει συμφέρον. Εἰμποροῦσε νὰ νυμφευθῇ εἰς Πετρούπολιν ἔξι μίαν κυρίαν τιμῆς. Καὶ ἐγὼ ἡ ὁποία ἤλπιζον ὁλοψύχως . . . Ἀλλ' εἰπέ μοι λοιπὸν, ἀπὸ πότε ἠλλαξες διαγωγὴν πρὸς αὐτόν; Αὐτὸ τὸ ἀπαίσιον νέφος δὲν ἐξεραγῇ μόνον τοῦ ποῦτος ἀνεμὸς τὸ ἐσπραῖε; Μὴ τυχὸν ὁ βλάξ ἐκεῖνος; . . . Ὁραῖον σύμβουλον εὗρηκες ἐκεῖ! Καὶ πόσον ὁ ἄριστος αὐτὸς νέος ἔχει σεβασμὸν εἰς τὴν λύπην του καὶ πόσον λεπτότατα! Ὑπεσχέθη νὰ μὴ μ' ἐγκαταλείψῃ! Ἀ! τὸ αἰσθάνομαι, ἦτο ἀδύνατον νὰ τὸ ὑπομείνω. Ἀρχίζω νὰ ἔχω τρομερὸν κεφαλόπονον! . . . Στείλέ μου τὴν θαλαμηπόλον μου. Θὰ μὲ φονεύσῃς ἂν δὲν ἐπανελθῇς εἰς ἄλλα αἰσθήματα, ἀκούεις;

Ἀρ' οὐ δὲ τῇ εἶπε δις ἢ τρίς ὅτι ἦτο ἀγνώμων τὴν ἀπέπεμψεν. Ἡ Ἐλιζα μετέβη εἰς τὸ δωμάτιόν της, ἀλλὰ δὲν ἔλαθεν ἐτι καιρὸν ν' ἀναλάβῃ ἐκ τῆς μετὰ τοῦ Πάνχιν καὶ μετὰ τῆς μητρὸς της ἐξηγήσεώς της, ὅτε νέκ θυελλα ἐξεραγῇ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς της καὶ αὕτη προήρχετο ἐκ τοῦ μέρους ἄρ' οὐ οὐδαμῶς περιέμενε τοῦτο. Ἡ Μάρθα Τιμοθέβνα εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιόν της ἀφήσασα τὰ κλεισθὰ βορυβωδῶς ἡ θύρα ὀπισθὲν της. Τὸ πρόσωπον τῆς γραιῆς ἦτο ὠχρόν, ὁ σκουφός της πλαγίως θετεμένος, οἱ ὀφθαλμοὶ της ἀπῆστραπτον, αἱ δὲ χεῖρές της καὶ τὰ χεῖλη της ἔτρεμον. Ἡ Ἐλιζα ἔμεινε κατάπληκτος, διότι οὐδέποτε εἶχεν ἴδῃ τὴν θείαν της, τὴν τόσον εὐφυῆ καὶ τόσον λογικὴν γυναῖκα ἐκείνην, εἰς τοιαύτην κατάστασιν.

— Πολὺ καλὰ, δεσποινίς, εἶπε διὰ διακεκομμένης καὶ τρεμουσῆς φωνῆς, πολὺ καλὰ, δεσποινίς. Ποῦ τὰ ἔμαθες αὐτὰ! . . . Δός μοι λοιπὸν ὕδωρ, δὲν εἰμπορῶ νὰ ὁμιλήσω.

— Ἦσυχάσατε, θεῖα μου, τί ἔχετε; τῇ εἶπεν ἡ Ἐλιζα προσφέρουσα αὐτῇ ποτήριον ὕδατος. Ἀλλὰ καὶ σεῖς δὲν ἀγαπᾶτε τὸν κύριον Πάνχιν.

Ἡ Μάρθα Τιμοθέβνα ἀφῆκε τὸ ποτήριον.

— Δὲν εἰμπορῶ νὰ πῶ, εἶπε, θὰ σπᾶσω τὰ τελευταῖα δόντια μου! Διὰ τὸν Πάνχιν, βλέπεις, πρόκειται! Διατί νὰ ὁμιλήσῃς περὶ τοῦ Πάνχιν; Εἰπέ μοι μᾶλλον ποῖος σ' ἔμαθε νὰ διδῇς τὴν νύκτα συνεντεύξεις, αἱ;

Ἡ Ἐλιζα ὠχρίασε.

— Μὴ προσπαθήσῃς ν' ἀρνηθῇς, Ἡ μικρὰ Σουρότσκα ὅλα τὰ εἶδε καὶ μοι τὰ εἶπε. Τῇ ἀπηγόρευσα νὰ φλυαρῇ, ἀλλ' αὕτη δὲν ψεύδεται.

— Δὲν ὑπερασπίζω ἑμαυτὴν, θεῖα μου, ἀπεκρίθη ἡ Ἐλιζα διὰ φωνῆς μόλις καταληπτῆς.

— Ἀ! ἔτσι λοιπὸν. Ἐδωκες συνέντευξιν εἰς αὐτὸν τὸν διεφθαρμένον, εἰς αὐτὸν τὸν γέροντα ὑποκριτὴν;

— Ὁχι!

— Πῶς ὄχι;

— Κατέβην εἰς τὴν αἰθουσαν διὰ νὰ λαβῶ ἐν βιβλίον· ἦτο εἰς τὸν κῆπον καὶ μ' ἐφώναζε.

— Καὶ ὑπῆγες; Θαυμάσια! Ἀλλὰ τὸν ἀγαπᾷς λοιπὸν;

— Ναί, ἀπεκρίθη ἡ Ἐλιζα δι' ἐσβεσμένης φωνῆς.

— Θεέ μου, τὸν ἀγαπᾷ!

Ἐπεται συνέχεια.

**B.

ΟΛΙΒΙΕΡΟΣ Ο ΝΟΘΟΣ ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΑ ΕΡΝΕΣΤ ΔΥΒΡΕΥΙΛ

Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε προηγούμενον φύλλον.

— Πῶς! ἐπανέλαβε τότε ὁ Καπελοῦζος, θέλεις ν' ἀφήσῃς εἰς ἄλλον τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ μ' ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὰ βάσανα τοῦ κόσμου τούτου καὶ νὰ μὲ στείλῃ νὰ ζήσω μαζὶ μ' ἐκείνην, τὴν ὁποίαν τόσον ἠγάπησα; Θέλεις ν' ἀφήσῃς ἄλλον ν' ἀποδώσῃ εἰς τὸ πτώμα τὰ τελευταῖα καθήκοντα; . . . Θὰ μοῦ ἀρνηθῇς λοιπὸν αὐτὴν τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ ν' ἀποθάνω ἀπὸ τὰς χεῖρας ἐνὸς φίλου; . . . Ὁχι, δὲν θὰ το κάμῃς. . . Ἐπειδὴ δὲν εἰμπορεῖς ν' ἀρνηθῇς τίποτε καὶ ἐπειδὴ θέλω καὶ ἀπαιτῶ νὰ ἦσαι, εἰς τὴν τελευταίαν στιγμὴν τῆς ζωῆς μου, πλησίον μου, ἐπάνω εἰς τὸ ἱκρίωμα ἐκεῖνο ὅπου μὲ στέλλει ὁ δοῦξ τῆς Βουργονδίας, ὦ! σ' ἐξορκίζω! μὴν ἀρνηθῇς! . . . Τὸ θέλω . . . τὸ ἀπαιτῶ! . . .

— Κύριε! κύριε! εἶπεν ὁ Κορζὺ ἐνώσας ἱκετευτικῶς τὰς χεῖρας, ἐσκέρθη τί μου ζητεῖς;

— Ἡ φιλία ἐνίοτε ἔχει παρομοίας σκληρὰς ὑποχρεώσεις.

— Ὁχι! . . . ὄχι ἐγὼ! . . . ὄχι ἐγὼ! . . .

— Πρέπει λοιπὸν νὰ σε παρακαλέσω, Κορζὺ; . . . νὰ πέσω εἰς τοὺς πόδας σου;

Καὶ ὁ Καπελοῦζος ἠτοίμαζετο νὰ γονυπετήσῃ.